

Fylkesmannen i Hedmark

Miljøvern avdelingen
Postboks 4034, 2306 Hamar

Vår dato 18.12.2014
Vår referanse 2014/7526
Arkiv nr. 461.3
Deres referanse

Saksbehandler, innvalgstelefon
Steinar Østlie, 62 55 11 77

Inspeksjonsrapport

2014.001.I.FMHE

Norsk Protein AS, avd. Hamar
Smiuhagan 25
2323 Ingeberg

Inspeksjon ved Norsk Protein AS, avd. Hamar

Dato for inspeksjonen: 09.12.2014
Rapportnummer: 2014.001.I.FMHE
Saksnr.: 2014/7526

Kontaktpersoner ved kontrollen:

Fra virksomheten:
Odd Vinje Lind, tekn. sjef
Jørgen Drege, PIA-sjef (personal, IKT, administrasjon)

Fra Fylkesmannen i Hedmark:
Steinar Østlie, senioringeniør

Resultater fra inspeksjonen

Fokus ved inspeksjonen var primært bedriftens utslipp til vann og luft, samt oppfølging av påpekte avvik og anmerkninger ved Fylkesmannens revisjon i 2011. Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjon ved Norsk Protein AS, avd. Hamar, 09.12.2014:

Fylkesmannen avdekket 1 avvik og 6 anmerkninger:

- Utslippskravet ble overskredet for 2013 for flere parametere. Prognosen tilsier overskridelse av enkelte parametere også for 2014 (*avvik*)
- Rammekravet for mottak SRM/kadaver ble overskredet for 2013.
- Måling av utslipp til luft er ikke utført i 2014
- Kontinuerlig måling av avløpets temperatur før fettavskiller er ikke korrekt utført
- Bedriften mangler fortsatt en overordnet definisjon eller beskrivelse av avvik.
- Det oppleves litt vanskelig og uoversiktlig å finne fram i prosedyrene.
- Virksomheten kunne ikke framvise en prosedyre for gjennomføring av risikovurderinger

Virksomheten må sende en skriftlig bekreftelse innen **01.09.2015** på gjennomføring av tiltak for å rette opp avviket. Virksomheten bes også om å foreta en vurdering av anmerkningene. Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 2.

Med hilsen

Jørn Georg Berg e.f.
miljøverndirektør

Steinar Østlie
senioringeniør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes ut uten signatur.

1. Informasjon om virksomheten

Organisasjonsnr (underenhet): 971 703 598	Eies av: 921 042 434
Besøksadresse: Smihagan 25, Trehørningen	Telefon: 03070
Bransjenr. (NACE-kode): 10.910	E-post: firmapost@norskprotein.no

Kontrollert anlegg

Navn: Norsk Protein AS, avd. Hamar	Anleggsnr: 0403.0050.01
Kommune: 0403 Hamar	Anleggsaktivitet: Fôrproduksjon
Fylke: Hedmark	Risikoklasse: 2
Tillatelse gitt: 12.09.2005	Tillatelse sist oppdatert: 13.05.2011

2. Inspeksjonens omfang

Formålet med inspeksjonen var å vurdere om virksomheten etterlever regelverk som omfatter virksomhetens risiko for å forurense det ytre miljø, samt rutiner for håndtering av avfall og kjemikalier. Videre er det undersøkt om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Fylkesmannen har blant annet undersøkt:

- Utslipp til vann og luft – utslippskontroll og dokumentasjon av driftsresultater
- Håndtering, lagring og levering av farlig avfall
- Håndtering av kjemikalier, rutiner for substitusjon
- Påvirkning av støy og lukt på omgivelsene
- Forebyggende vedlikehold
- Beredskapstiltak
- Kartlegging og vurdering av risiko for å forurense ytre miljø
- Rutiner for registrering og behandling av uønskede hendelser (avviksbehandling)
- Interne revisjoner og systematisk gjennomgang av internkontrollen

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Virksomheten plikter å rette opp avviket som er beskrevet i denne rapporten. Virksomheten bes også om å foreta en vurdering av anmerkningene og aktuelle tiltak knyttet til disse. Vi ber om en skriftlig redegjørelse for tiltak og oppfølging av påpekte avvik og anmerkninger innen **01.09.2015**.

Det gis relativt langt frist for tilbakemeldingen. Dette har sammenheng med at flere av tiltakene er planlagt gjennomført fra sommeren 2015. Dersom et avvik ikke kan lukkes eller et tiltak ikke kan avsluttes innen fristen, må det utarbeides en plan for videre framdrift.

Klageadgang

Pålegget om redegjørelse er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 7. Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter at rapporten er mottatt. Klagen bør være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Fylkesmannen i Hedmark.

4. Gebyr for inspeksjonen

Virksomheten er ved denne inspeksjonen plassert i gebyrsats 2 (jf. Fylkesmannens varselbrev datert 10.11.2014). Dette betyr at dere skal betale *kr. 15 600* i gebyr for den gjennomførte inspeksjonen. Gebyrsats følger av virksomhetens plassering i risikoklasse, jf. forurensningsforskriften § 39-6. Faktura med innbetalingsblankett vil bli oversendt fra Miljødirektoratet.

Fylkesmannen viser for øvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Fylkesmannens postjournal og på www.norskeutslipp.no (jf. offentleglova).

Kopi av rapporten sendes også til:

- Ringsaker kommune
- Hias IKS

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1:

Utslippskravet ble overskredet for 2013 for flere parametere. Prognosen tilsier overskridelse av enkelte parametere også for 2014.

Avvik fra:

Utslippstillatelsen, pkt. 3.1.

Kommentarer:

Utslippene for 2013 ble overskredet for nær samtlige kontrollparametere unntatt tot-P og fett, både for døgnutslipp og konsentrasjonsverdier (se vårt brev av 31.03.2014, samt deres svar av 10.06.2014). For 2014 ligger det an til overskridelse av konsentrasjonsverdiene for BOF₅, KOF, tot-N og SS.

Overskridelse av utslippskravet i 2013 skyldtes delvis at det har vært brukt for driftstemperatur på blodlinja. Nedjustering av temperaturen har hatt god innvirkning på prosessen.

For øvrig ser døgnmiddelutslippene for 2014 ut til å ville bli vesentlig lavere enn for 2013. For BOF₅ og KOF utgjør reduksjonen i størrelsesorden en halvering, for SS kan reduksjonen sammenlignet med 2013 bli på mer enn 60 %. Dette er svært positivt!

En viktig årsak til fortsatt høye utslipp sommeren 2014 var vedvarende høy lufttemperatur med dårlig råvarekvalitet som følge. Dette medførte betydelige driftsproblemer ved anlegget. Intensivert transport ble iverksatt. Driftsprosessen ved anlegget stoppet etter levering av transport som hadde stått oppstilt ei hel helg i Tønsberg. Denne episoden medførte også luktulemper i bedriftens nærmiljø.

Bedriften har besluttet å iverksette følgende tiltak for å begrense problemene:

- Intensivert transport om sommeren, der en må kjøre halvfulle lass for å unngå lagring og oppholdstid for råvaren i høy utetemperatur. Krav til oppbevaring av råvarene på kjølelager ved slakteriene og hos dyreholderne anses ikke å være realistisk. Tiltaket forventes å ville ha betydning for bedriftens utslipp.
- Omlegging av prosessen fra *metode 1* (driftsparametere 133 °C, 20 min og 3 bar overtrykk) til *metode 4*, som baserer seg på trykkløs fettkoking opp mot 133 °C, forventes å gi mer stabil produksjon og bedre produkt, men effekten for utslippet er usikker.
- Videre vurderer bedriften å prøve ut en annen metode for rensing av avløpet, en metode det er stilt gode forventninger til.

Vi ber om å bli holdt underrettet om gjennomføringen av tiltakene og effekten av disse for bedriftens utslipp.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Rammekravet for mottak SRM/kadaver ble overskredet for 2013.

Kommentarer:

Sum mottak SRM/kadaver og ordinært råstoff overholdt summen av tillatelsens rammer. Bedriften påpeker at det er en flytende grense mellom SRM/kadaver og ordinært råstoff. Bedriften bør da ved neste revidering av tillatelsen søke om endring av rammen, slik at det blir én samlet ramme for begge fabrikkene.

Anmerkning 2

Måling av utslipp til luft er ikke utført i 2014

Kommentarer:

Måling av utslipp til luft er ikke utført i 2014, slik det ble signalisert i egenrapport for 2013. Det har vært problemer med biofiltrene, og biomediene er under utskifting. Montering forventes å være ferdigstilt våren 2015. Bedriften har ikke sett noen hensikt i å utføre

målinger under midlertidige driftsbetingelser. Målinger blir trolig utført sommeren 2015, men det er ikke fastsatt noen endelig plan for dette.

Anmerkning 3

Kontinuerlig måling av avløpets temperatur før fettavskiller er ikke korrekt utført

Kommentarer:

Kontinuerlig måling av temperatur inn på fettavskiller har ikke vært korrekt utført. Måler har vært installert *etter* fettavskilleren. Målepunktet blir flyttet ved neste nedtapping.

Virksomheten har forsøkt å etablere nåtidsmåling av KOF. Dette opplyses å være mulig for nesten alle andre typer avløpsvann, men ikke for destruksjonsavløp, som er for grått.

Anmerkning 4

Bedriften mangler fortsatt en overordnet definisjon eller beskrivelse av avvik.

Kommentarer:

Det er fortsatt ingen klar definisjon, beskrivelse eller forklaring på hvilke typer hendelser eller forhold som skal klassifiseres og registreres som avvik. Det er behov for å registrere uønskede hendelser ut over forskriftens avviksdefinisjon på brudd på bestemmelser i lov og forskrift. Det elektroniske avviksskjemaet har en gardin eller liste for kategori for type avvik. Dersom en medarbeider er i tvil om hvorvidt en hendelse eller et forhold er et avvik, skal det registreres.

Det arbeides fortsatt intenst og målbevisst for å redusere antall avvik ved mottakskontrollen. Fortsatt foretas mange leveringer, særlig om natta, uten at det foretas kontroll av kvalitet og innhold på leveransen. I spesielle tilfeller kan manglende mottakskontroll også påvirke utslippet, f.eks. hvis leveransen inneholder bedervet råvare.

Anmerkning 5

Det oppleves litt vanskelig og uoversiktlig å finne fram i prosedyrene.

Kommentarer:

Under inspeksjonen ble bedriftens prosedyrer for bl.a. risikovurderinger og avviksbehandling forsøkt hentet fram og åpnet. Generelt framstår strukturen for oppbygging og lagring av sentrale HMS-prosedyrer som noe uoversiktlig, også for bedriftens nøkkelpersoner.

Anmerkning 6

Virksomheten kunne ikke framvise en prosedyre for gjennomføring av risikovurderinger

Kommentarer:

Ved inspeksjonen kunne ikke virksomheten vise til noen prosedyre som beskriver hvordan og når kartlegging, analyse og vurdering av risikoforhold for HMS/ytre miljø skal gjennomføres. Dette ble også påpekt ved revisjonen i 2011 (anmerkning 2).

Se for øvrige denne rapportens anmerkning 5.

8. Andre forhold

Fabrikkvise delmål for energieffektivitet er nedfelt i strategiplanen. Bedriften arbeider målbevisst med dette, bl.a. med mer presise registreringer. Det foretas nåtidsmålinger på hver enkelt maskin. Energiledelse innføres i løpet av 2015.

Sikkerhetsdatablad er tilgjengelig i Ecoonline.

Det er levert lite farlig avfall siste to år, kun teknisk sprit er registrert i 2013 og 2014.

Bedriften vurderer bedre muligheter for å ta ut ikke-kondensbare gasser.

9. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for kontrollen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven).
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften).
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften).
- Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter korrespondanse mellom virksomheten og Fylkesmannen
- virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige driften og til forhold av betydning for helse/miljø/sikkerhet
- utslippstillatelsen fra Fylkesmannen i Hedmark, datert 22.03.2011.